

פרודה זאלישע ילין-מור בהזווייה

„כאשר תערוך פרעות ביהודים, אל תפסח עלי“

לרשימה, שקיבלה על עצמה — מטעמים טאקטיים בלתי-נמנעים — את החתמת של שבועון זה, ושב ראשה עמדו עורכיו. אחרי תשע שנים רצופות, שבהן נפגשנו כל שבוע לשיחה של כמה שעות, לרוב בכיתו, על העוגות הנהדרות של אשתו פרידה, קפה וקוניאק, התרופף הקשר.

נשארנו ביחד בפעולות רבות בארץ ובי-חו"ל. השתתפנו ביחד בפגישות ברומא, שהכינו את הוועידה הגדולה בבולוניה, והשתתפנו ביחד בוועידה זו. נפגשנו ביחד עם אנשי-שמאל מצריים ועם אנשי אש"ף.

(המשך בעמוד 30)

ב„האפנינג“ פוליטי

„הלוואי שאוהבים יזמן לי פיתויים...“

החשובים ביותר שנולדו במדינת-ישראל בשלושים השנים הראשונות לקיומה. החינשר אינו „מצע“, כמובן המקובל של המילה בישראל. זהו ניסיון ליצור השקפת-עולם שלמה חדשה, מעשית ומפורטת לפרטי-פרטיה, לכל שיטחיה-חיים — החל במקומה של ישראל במאבק הגושים ומעמדה במרחב וכלה בסדרי השלטון והחברה.

עברנו על המינשר במשך יותר משנה, כאשר בכל שבוע נפגשנו כמה פעמים. העבודה נעשתה בשקט, ללא פירסום כל-שהו, דבר שהוליד נסיון-נפל של איסור הראל, או הממונה על שרותי-הביטחון, להדביק לה תווית של „מחתרת להפלת השלטון“.

בתקופה זו למרתי להעריך, ואף לאחוב, את ילין-מור. היה לו יושר אינטלקטואלי מוחלט. לא היתה אצלו פזיזה כלשהי, ולוא גם הקטנה שבקטנות, לעבר הפופולרי ריות.

לא יצאנו לחבר תעודה שתמצא חן בעיני מישור, שתפסל לנו דרך לכנסת או לממשלה. יצאנו לחבר מיסמך אשר יתן תשובת-אמת לבעיות האמיתיות של ישראל, כדור הזה וכדור הבא. לא החלקנו על הדברים ולא חיפשנו פשרה, כאשר לא היתה הסכמה בינינו. התוכחנו טוב ושוב, העמקנו את הגיתוח, עד שמצאנו את התשובה המשותפת. היה זה תענוג אינטלקטואלי טהור.

האתגר של „אתגר“

מי שיבוא באחד הימים לנתח מיסמך זה, ואת תרומתו של ילין-מור למאגר השיכלי המרוכז בו, ימצא כי תרומתו העיקרית היתה בקביעת עמדה ניטרלית עקבית במאבק הבינושי, ואוריינטציה על העולם השלישי.

בועז עברון הוסיף לחינשר גימה הומא-ניסטית תקיפה בענייני תרבות וחינוך.

מפתיע, בי"1947, להסתלק מהארץ. מידחמת-הישרור של המחתרת הפתיימה לפני שהכשילו תהליכים אלה.

התחלתי לקיים שיחות עם ילין-מור בימי הכנסת הראשונה, שבה כיהן כנציג רשימת „הלווחמים“, ספיח של לח"י ש-התפרק חיש-מהר מחוסר השקפת-עולם מוסכמת.

לא מצאתי עימו שפה משותפת בעניין העיקרי. הוא דגל אז עדיין בתפיסה ש-

יאיר

היום, לא אז

נתן ילין-מור כעורך „אתגר“

הפורש פרש מן הפורשים, כשאלה הפכו למימסד

המהנדס בנימין עומרי תרם את ראיית המישטר הקיים בשלמותו, כפרי המהפכה הגדולה של העלייה השנייה, ואת התפיסה התברית-כלכלית של המישטר הרצוי, שקראנו לו, אחרי היסוסים רבים, בשם „סוציאליזם חופשי“.

תרומתי העיקרית למינשר היתה חיוב הלאומיות הערבית כבעלת-הברית של ישראל החדשה בקונפדרציה מרחבית, והקמתה של מדינה לאומית פלסטינית לצד ישראל, בגדה וברצועה (היו או עדיין בידי ירדן). במיסגרת מיכנה פדרטיבי (,,אוגדת הירדן“) שישמור על אחדות הארץ. תרמתי גם את ההגדרה „השמית“, כסיסמה המאחדת את התרבות העברית והתרבות הערבית.

הניסוח הסופי של המיסמך נושא את החותמת של כל מחבריו, יעקב ירדור, ילין של ילין-מור, סיפק את הביקורת, שאילצה אותנו לדון מחדש בנקודות שלא היו די ברורות, או שהיה בהן חשש של סתירה פנימית. אני סיפקתי את הסיגנון הפוליטי המאוחד, ואילו ילין-מור סיפק למינשר את אחד מאוצרותיו הבולטים ביד-תר — השפה העברית המצויינת, הפשוטה החלקה, שבה היה כוחו. מכל ידעני השפה

היתה פופולרית בשנות ה-40, ירושת הקיר לוגיאליזם הצרפתי בסוריה: כינון ברית בין „עמי המעטים“ במרחב — ישראל, המארונים, הכורדים, הדרוזים ועוד. אחד מנביאיה היה ערי ז'בוטינסקי, בנו האהוד של המנהיג, שכיהן גם הוא בכנסת הרא-שונה, מטעם חרות.

ניסיתי לשכנע אותו שזוהי תפיסה חסי-רת-שחר, וששום כוח אינו מסוגל לעמוד מול פני הלאומיות הערבית, שתכבוש את המרחב כולו, ושבה יש לראות את בעלת-הברית הטבעית של ישראל.

לא שיכנענו איש את רעהו ב-שלב זה.

המיפנה בא בימי מיבצע-סיני, בסוף 1956. כמוני, הזדעזע ילין-מור מן האיר-וולת והציניות שבמיבצע זה, שבו העמידה ישראל את עצמה לשרות שתי מדינות קולוניאליות שוקעות. בפגישות אחדות נולד הרעיון להקים את הקבוצה הרעיו-נית, שקראה לעצמה, לאחר מכן, „הפעור-לה השמית“.

היצירה העיקרית של קבוצה זו היתה מיסמך שנקרא החינשר העברי. אני מאמין שבאחד הימים, בעתיד, יבואו היסטוריונים ויקבעו כי זה היה אחד מעשרת המיסמכים